

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Ceruini reditus. Datum à Legatis Pontifici consilium Synodi suspendendæ. Iterata à Mendoza in Senatu contestatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1548. *tibi significari, non tamen resiliiri à cautionibus, quas in Cætu diei decima sextæ huius mensis adhibuit. Hæc eadem responsio post exquisitum examen, in generali conuentu, die vicefimâ habito, comprobata est: ac denuò post meridiem Patres omnes conuenere, vt eam Cæsaris Procuratoribus redderent: sed illos vsque ad noctem frustra ibi prætolati, omnia referri in Acta per scribas iusserunt, & quòd per Concilium non steterat, quò minus promissa responsio redderetur. Tantum studij vel summi mortalium impendunt ad eos conficiendos colores, quibus ipsorum causæ tamquam æquæ populorum oculis depingantur, cum intelligant, quemadmodum populus reipsa cuiusuis Principis potentia est, ita pariter cuiuslibet Principis iudicem esse.*

C A P V T XII.

Ceruini reditus. Datum à Legatis Pontifici consilium Synodi suspendendæ. Iterata à Mendoza in Senatu contestatio.

a 22. Ianuar.
ex Actis &
Diar.
b Litteræ
Maffei ad
Ceruinum,
23. Ianuar.
1548.
c Litteræ
Ceruini ad
Maffei,
26. Ianuar.
1548.

BIduo planè post habitum cætum de quo diximus, rediit Bononiam^a Ceruinus, quem denuò per litteras consuluit Pontifex^b ob nouas rerum condiciones. Perspectum fatis erat, continuationem Synodi cum ea indignati Cæsaris repugnantia perinde futuram, ac si Ecclesia quasi sub ardenti Sirij meridie irrigaretur, vnde non alimentum, sed vstionem traheret. Concilium diutius otiosum, tamquam rem, quam fieri nec posse nec debere constabat, semper Legati vituperauerant. Idcirco, cum delecti Romæ Consultores solum censuissent, multos Patrum Bononiâ vocandos esse ad Pontificem de rebus edocendum, Legati animosiora consilia, quæ alias significauerant, declinantes, & longè alia mentis acie pericula schismatis tunc impendentia, quàm prius remota, spectantes, suspensionem suadebant: aliâ ratione, aiebant, numquam subtractum iri Cæsari titulum, quem obtendebat, expetendi in vrbe Tridentina Concilij, quippe ibi semel legitimè conuocati, nec vnumquam, prout ipse contendebat, inde legitimè digressi. Quod si fortè eâ positâ suspensione idem Cæsar vrgeret, Ecclesiæ opus esse Concilio, cuius conuocationem vbi negligeret Pontifex, munus illius conuocandi ad se deuolui; statim hunc lapidem amotum iri, præcisâ extemplò à Pontifice suspensione, & Synodo vel Bononiæ repositâ, vel Romæ coactâ. Quoniam autem Mendoza demandatum fuerat, vt Senis Romam remigraret ad acriorem in Senatu contestationem iterandam; Pontifex pariter Legatos consuluit de re-
spon-
sione

sponsorione reddenda: qualis verò fuerit ab illis proposita, mox nar-
rabimus. Actio Mendozae diem septimum post habitam Bononiae
contestationem transgressa non est, nimirum statim ac ille rem ibi
gestam rescivit. 1548.

2 Sacrum itaque Senatum Orator adiit; ^d productoque Cæsaris
mandato longam de scripto orationem recitavit, huius sententiæ:
Cum esset Respublica Christiana miseris modis diuexata, contami-
nata Religio, mores corrupti; cumque vniuersa penè Germania ab
Ecclesia descuisset, Carolum V. Cæsarem, vt simul muneri suo, si-
mul Ordinum Imperij postulationibus satisfaceret, primùm petiisse
à Leone, postea ab Adriano, dein à Clemente, ac denique à seden-
te nunc Pontifice Paulo Tertio Concilium Oecumenicum, vni-
cum quasi portum, quò iactata procellis Ecclesia se recipere con-
sueuerat. Hinc eo stimulante fuisse demum conuocatum Conci-
lium Mantuæ, ac postea Vicentiæ: sed neutram illarum urbium
fuisse eiusmodi, in quam Præsules ex tot ac tam variis nationibus
commodè ac libenter confluere potuissent. Postea verò, volente
Cæsare, consentientibus reliquis Principibus Christianis, ac peten-
te Germaniâ (in cuius gratiam potissimè Synodus cogebatur à Pon-
tifice, qui iam inde vsque à Ratisponensi conuentu Germanis con-
cesserat, vt ea in ipsorum regione celebraretur) Tridentinam vr-
bem selectam fuisse, vt quæ ab omnibus agnoscebatur sedes ad id
maximè opportuna ac tuta, Italiæ finitima, in Germania sita, & à
Gallia Hispaniaque haud certè remotissima. Tum recensuit ele-
ctionem missionemque Legatorum, qui primi omnium venerant,
accessum Oratorum Cæsaris, atque illius primæ conuocationis in-
terruptionem. Dein secundæ conuocationis mentionem fecit, ob
quam variarum nationum Antistites ab extremis terrarum partibus
laboriosum iter arripuerant: primasque Synodi actiones memora-
uit, quibus & sancita dogmata, & disciplinæ leges latæ fuerant.
Progressus hinc est ad belli narrationem à Cæsare suscepti, conscio
& adiuuante Pontifice, vt ij, qui rationibus alluci non potuerant,
armorum viribus compellerentur. Adiecit: Cum remissè fuisset
admota manus tam necessariæ adeoque efflagitatae morum emen-
dationi, dum firma spes erat, adituros Synodum in obsequium
Cæsaris eos ipsos, qui hætenus eam repudiarant; ab illis qui se Le-
gatos nominabant, ac pro Legatis gerebant, non conscio, sicut ipsi
affirmabant, Pontifice, quæsitis coloribus, modo præcipiti, iisque
solùm sequentibus qui Pontifici peculiariter adhærebant, decre-
tam fuisse, ac reipsâ peractam translationem, Italicis dumtaxat Pa-
tribus,

d 23. Ianuar.
1548. ex A-
ctis Senatus
& Concilij.
Contestatio
extat præci-
pue in Bi-
bliotheca
Barbarino-
rum.

1548. tribus, aut iis qui Ecclesias in Italia obtinebant, comitantibus; obstitisse immaturo ac periculoso consilio multos Episcopos Religionis studiosos, palam contestatos, velle se Tridenti permanere. Interea dum Patres qui secesserant, Bononiæ morarentur, illustri victoriâ debellatos à Cæsare hostes fuisse, ac Germaniam pacatam. Tum antea tum postea innumeris petitionibus ab illo omnem operam adhibitam, vt Tridentum reuerteretur Synodus, cui se subdere Germani in Comitibus Augustæ postremo coactis absque vlla exceptione statuerant. Rogatum fuisse Pontificem à Cæsare per Madruccium Cardinalem, ipsumque Mendozam, vt eam opportunitatem complecti vellet suæ Diuinæque gloriæ adeo promouendæ, adeoque opitulandi Reipublicæ Christianæ: atque vt eadem Bononiæ significarent, iniunctum fuisse Cæsaris Procuratoribus: si verò ipsorum postulationes repulsam ferrent, aut res diutius protraheretur, iussu eosdem à Cæsare, eius nomine in publico conuentu contestari, translationem iniustam fuisse, ac res inde secutas aut secuturas, esse ac fore præter ius attentatas, irritas, & tamquam infectas.

Postquam Cæsaris administri eius mandata perfecerant, voluisse; Pontificem Bononiensium Patrum sententiam opperiri, quæ suscepto translationis consilio concors erat, nimirum captiosa, grauissimisque Religionis & Ecclesiæ incommodis plena; & tamen palam fieri, eius Sanctitati eam probari, tum indito honorifico *Translationis* nomine illi malè ominatæ secessioni, tum apposito in litteris & ad Montanum & ad Cæsarem scriptis, Bononiensi conuentui titulo *Synodi Oecumenicæ*. Fuisse redditam Cæsari à Pontifice responsum, quæ nihil decerneret, & negotium dumtaxat protraheret, non legitimam, fallacem, à re alienam, ac simulationis referatam. Hinc iudicasse Pontificem in causa grauissima, de qua nondum ritè cognouerat; hinc verò distulisse medicinam, seu verius negasse iis qui maximè illius egebant, qui que hæcenus recusauerant, & tunc exquirebant. In altero ex his capitibus habitam à Pontifice fidem vilissimis testibus, & inter se discordibus, & in altero fidem Cæsaris, Regis Romanorum, Tridentini Cardinalis, ac tot etiam Principum in dubium reuocatam. Pergebat mala commemorare, quæ ob Synodorum translationem solet Ecclesia perpeti; atque ante oculos ponere leuitatem falsitatemque causarum, ob quas dicebat eam Synodum Tridento abductam fuisse. Proferebat in medium, tamquam illius actionis vitium, quòd Cæsar de ea nihil prius fuisset admonitus; & tamen eius eonsensum, tamquam

Occu-

Oecumenicarum Synodorum Patroni, necessarium fuisse. Spretum à Legatis id quod à multis opponebatur, vti scilicet Cæsari ac Pontifici res prius innotesceret: horum sententiam meruisse contrariæ anteferri, quippe & saniozem, & pluribus nationibus communem. Vbi tamen opus fuisset Concilio sedem mutare, oportuisse in propinquam aliquam urbem deduci, intra eandem illam prouinciam, in qua, & cuius causâ fuerat congregatum: nullam excusationem suppetere, quâ ea Bononiam migratio defendi posset, hoc est, in urbem in media Italia, & sub dominatione Sedis Apostolicæ collocatam, adeoque in loco qui numquam Germanis probaretur: vnde certò præuideri poterat, aut Concilium dissoluendum, aut ab illis paucis rem omnem ipsorum arbitratu statuendam. Cùm itaque Cæsaris munus esset, quo iam inde ab Imperij sui primordiis perfundus fuerat, Ecclesiam communem parentem tueri, & illam omni iacturâ seruare, simulque curare tranquillitatem Germaniæ, quæ præcipuum Imperij membrum est, eamque in veterem Religionem reducere; similiter Hispaniæ regnis, ac tot prætereà suis ditionibus consulere, quod non nisi reposito Tridenti Concilio perfici poterat; cumque hoc ipsum vniuersa Germania efflagitaret, & ipse semel iterumque à Pontifice supples petiisset; denuò pro eo ac obsequentem filium decebat, & quâ debebat precum submissione, eius Sanctitatem obtestari, vt in id per Iesu Christi viscera consentiret; iuberet Bononienses Patres Tridentum reuerti: quod ipsi recusare non poterant, vt qui ad id peragendum sese obstrinxerant, vbi falsæ luis suspicio euanuisset: quod ipse pariter Pontifex sæpius Cæsari per suos Nuntios Legatosque promiserat. Iam ferè ab anno desuisse illic, si quæ tamen vniquam fuerat contagio: iam paratam esse Germaniam, adeoque omnes timoris causas disiectas; atque ex altera parte accessisse liberam absolutamque professionem ab vniuersa illa inclyta regione obsequendi Concilio. Quòd si fortè Pontifex his repulsam daret (quod nimium dedecet bonum Christianæ Reipublicæ Governatorem, & probum Christi Vicarium) Orator religiosissimi Cæsaris nomine, post varias admonitiones denuntiationesque, ex Euangelij præscripto, & priuatim & publicè interpositas, etiam in illo sacrosancto Senatu coram Principum Oratoribus, & post contestationem in Bononiensi conuentu à Cæsareis Procuratoribus habitam, iterum tandem protestabatur, memoratam translationem seu professionem irritam & iniustam fuisse, adeoque quidquid post eam fuisset hætenus actum, aut ageretur in posterum, nullius auctoritatis esse & fore; per id

1548. verò discordias ali, & excidium Ecclesiæ imminere: eos qui se ibi Legatos appellabant, & paucos Episcopos illis adiunctos, quorum plerique à Pontificis nutu pendebant, eiusmodi roboris non esse, qui grauissimis in causis Religionis ac disciplinæ possent Decreta condere vniuerso Christiano Orbi, ac præsertim Germaniæ, cuius sanctiones moresq; parum exploratos habebant. Contestari se pariter, responsum à Pontifice redditum nec rectum nec legitimum fuisse, neque causæ consentaneum, sed depictum, splendideq; fucatum ad deludendum: Pontifici, non Cæsari imputanda vniuersa incommoda, quæ inde iam obuenerant, aut essent obuentura: Cæsarem omni vi ac studio iturum obuiam tempestatibus, quas præuidebat ex culpa incuriaq; Pontificis Ecclesiæ impendere; nec vmquam omisiurum illius tutelam, sed omnem curam ac solertiam adhibiturum, quæ sibi vt Regi atque vt Cæsari conuenirent, pro eo quod ipsi permisissent Iura, Decreta, Constitutiones, Leges, S. Ecclesiæ Patres, & Christiani orbis vniuersi consensus. Postremum ad Cardinales orationem conuertit, & omni Cæsaris iuri præcauens, vbi rem Pontifex neglexisset, ipsis etiam, si fortè desides essent, eadem denuntiauit. Dein adiectis formulis, quas legum periti salutare vocant, omnes qui aderant ceu testes rogauit, cunctoque adstantes scribas iussit rem omnem in Acta referre.

Me non fugit, à nonnullis scriptoribus recentioribus affirmari, 4
Mendozæ dicta in Pontificem ac Bononienses Patres à Ioanne Petro Cardinali Caraffa per Apostolicam eloquentiam fuisse reiecta, quod à Religionis studio, à constantia, à facundia illius viri verisimilitudinem trahebat; sed huiusce rei, aded suo pro ingenio memorabilis, altum habetur silentium, tum in plenissima narratione illius celebris facti in Senatus Acta relati, tum in litteris Maffei, quibus Legato Ceruino exactissime rem perscribit: quin etiam non silentium modò rei gestæ illic haberi, sed planè repugnantiam, dici potest; cum in laudatis monumentis pro certo habeatur, auditum Oratorem fuisse à Pontifice & Cardinalibus magnanimè quâdam patientiâ, & absque vlla interpellatione. Quare nimis alienum videretur à suscepto consilio, quo me obtinxi ea solùm enarrandi, quæ mihi liceret legitimis validisque probationibus palam facere, si litigaturus cum Suauis, fuisset ausus huiusmodi facinus viro mearum partium attribuere. Dissertit itaque à nemine interpellatus Mendoza Cæsaris nomine, quæ iam retulimus. Apud se quisque reputet, quo impetu, tot ac tam variis auditoribus in ea Aula coactis, quæ omni terreno loco superior est, animos concusserit

serit tam stupens tonitru, quod (si fari licet) à terrestris Iouis dextera fulmina stringente micabat. 1548.

C A P V T XIII.

Responsum iussu Pontificis redditum in Senatu secunde Mendozæ contestationi.

1 **O**primè norat Pontifex, subitariam meditatæ offensionis violationem non esse virilis animi, sed perturbati: sic enim relinquitur aduersario præstantissimum telum, quod consilium est. Quare patienter Oratoris dicta audit. ^a Tum per Blossium Palladium (hic Blasius vocabatur; sed voluit pro eo concinnitatis studio, quo id temporis litterati flagrabant, nomen suum elegantius recudere) qui Pontifici à secretis erat, & Fulginatum Episcopus, Legato Cæsaris indixit, vt ad proximè futurum Senatum responsionem accepturus accederet. Interim Legatorum sententia ^b ad Pontificem delata est, suadentium, vt in causâ translationis partes iudicis minùs inuidiosas, maiorisq; apud Cæsarem venerationis, sibi potiùs assumeret, quàm litigatoris; Legatis verò ac Patribus Bononiensibus tuendæ rei à se gestæ curam relinqueret: per ea, & per Synodi cessationem aliquid voto Cæsaris indultum iri: quippe mos Principum est, nolle causâ omnino decedere; ne palàm fiat, aut neglectum ab ipsis ius, aut se ab aliis neglectos fuisse. Vt Pontifex eo consilio possit vti, mirificè profuit reperta ratio, quæ suaderet, Pontificis in ea causâ iudicium à Cæsare non recusari, nec ab eodem litem Paulo intentatam fuisse; adeoque licere in responsione simul Mendozæ factum, ceu temerarium, liberiori maiestate redarguere, simul Pontificiam dignitatem à Cæsaris oppugnationibus illæsam seruare, quibus tametsi iniustus, ob oppugnationis cellitatem debilitari potuisset.

^a Acta Confist. 23. Ianuarij & 1. Februarij.

^b Litteræ Legatorum ad Maffejum, 26. Ianuar. 1548.

Kalendis itaque Februariis Senatum ingressus Mendoza contestatus est, ^c eò se aduenisse vt Pontifici obtemperaret, nullâ tamen obligatione constrictum: nolle se per eam actionem quidquam detractum iri Cæsari, seu ipse Legatus seu Procurator Cæsaris spectaretur. Responsionem quinquaginta ferme paginis constantem, à Polo Cardinali ^d dictatam, Palladius recitauit, cuius summa hæc fuit:

^c Litteræ Maffej ad Ceruinum, 1. Februar. 1548.

^d Litteræ Maffej ad Ceruinum, 13. Ianuar. 1548.

2 **M**agnum Pontifici ac Pontificiis Senatoribus fuisse mœrorem incussum ab ea contestatione, quam Cæsaris nomine Legatus protulerat: sed postea Cæsaris mandatis accuratiùs perlectis (hæc eadem